

نوروز آمد، پیروز آمد

منصور نعیمی

مصنوعی اجتماعی نیست. و به همین دلیل، نوروز به عنوان میراث معنوی بشری در سازمان ملل (یونسکو) به ثبت جهانی رسانده شد، چرا که نوروز از آن تمامی و انسان های خاکی است خارج از زبان و مذهب و ملیت.

میراث معنوی یا میراث زنده که طبق کنوانسیون سال ۲۰۰۳ شکل گرفت، انگیزه اصلی تنوع فرهنگی کشورها و حفظ آن، ضمانتی برای تداوم نوآوری است که در حوزه های زیر ظهور پیدا می کند: سنت ها و نمایش های شفاهی از جمله زبان، هنرهای نمایشی مانند: (موسیقی، رقص، تئاتر سنتی)، آداب و رسوم ویژه، آیین ها و دانش و تجربه های مرتبط با طبیعت و جهان و صنعتگری سنتی، میراث فرهنگی معنوی، از نسلی به نسل دیگر انتقال می

یابد و همواره جوامع به احیا آن کمک نموده، حس هویت و تداوم را در اجتماعات به وجود می آورد، تنوع فرهنگی نوآوری انسان را ارتقا می بخشد با اسناد حقوق بشر بین المللی سازگار است و از خواست های احترام متقابل در میان جوامع و نیز لوازم توسعه ی پایدار تبعیت می کند.

میراث معنوی سنتی و زنده است و نوروز نیز از این دست است که پیوسته در حال احیاء بوده و عمدتاً به شکل شفاهی انتقال یافته است و به همین دلیل بر اساس کنوانسیون سال ۲۰۰۳ میلادی در لیست آثار منتخب میراث معنوی راه یافته و معرفی گردیده است این رخداد یکی از دلایل متفاوت بودن نوروز امسال با سال های گذشته می باشد و باب مهر و عطوفت و اتحاد بین ملل را گشوده است نوروز نیز همچون دیگر آیین های معنوی و قومی، همدلی و هم زیستی بین انسان را پر رنگ می کند و مرزهای سیاسی و جغرافیایی را در هم می شکند.

نوروز چیست و از کی رواج یافته؟ روایت های متعدد وجود دارد که پرداختن به برخی از آن ها خالی از لطف نیست.

به گواهی تاریخ نیاکان ما ایرانیان از شادترین ملیت های جهان بوده اند. آنان روزهای بسیاری از سال را به برگزار جشن و سرور می پرداختند. گذشته از شادی فطری نژاد ایرانی، انگیزه ی این جشن ها با پاسداشت یاد روزهای سرنوشت ساز این نژاد کهن و سرزمین پهناور امپراتوری بزرگ ایران (پارس) بوده است این جشن ها و آیین های اسطوره ای، همچنان در میان پاره ای از ایرانیان برگزار می شود. از میان این جشن ها، چهار جشن از همه شاخص تر بوده اند: ۱- جشن نوروز از یکم تا ششم فروردین ماه ۲- جشن تیرگان، روز دهم تیر ماه ۳- جشن مهرگان، روز دهم تا شانزدهم مهر ماه ۴- جشن سده، روز دهم بهمن ماه

نوروز، بزرگترین جشن ایرانیان باستان و امروزی، برابر با یکم فروردین سال خورشیدی و بیست و یکم مارس سال میلادی است. ایرانیان بر این باور بودند که در این روز خداوند (اهورا مزدا) کار آفرینش جهان را به پایان رساند آنان، جمشید پادشاه باستانی قوم آریایی را پایه گذار نوروز و دیگر آیین های نیکو دانسته اند و در طول شش روز بر پای جشن نوروز، آیین های ویژه ای برگزار می شد که برخی از آن ها همچنان در میان مردم بر جای مانده اند.

گسترده گی جشن نوروز و تنوع آداب و رسوم محلی در شهرها و روستاهای مختلف ایران و چند کشور فارسی زبان و غیر زبان دیگر، باعث شده تا مردم در هر شهر و کشوری، مراسم نوروز را با اندک تفاوتی در آداب و سنت ها برگزار کنند که این تفاوت ها، البته به نوبه خود جذابیت و لطف ویژه ای به این جشن بزرگ بخشیده اند.

فروردین یا نوروز، به سبب گردش و چرخش سال از کهنه به نو و برای این که روز نوین را برای ایرانیان آغاز می کند، بزرگترین جشن میهنی شده است. از این روی، نوروز، که نخستین روز (نو) ایرانیان است، نویسندگان سده های نخستین دوره ی اسلامی را بیشتر از آیین های دیگر به سوی خود کشیده است فراوانی گزارش ها و افسانه ها، کار بررسی را به سبب نیاز به گزینش سره از ناسره دشوارتر ساخته است .

در فروردین پشت آمده است: روزهای نوروزی روزهای میزبانی از فروهرها است از این روی است که این ماه را فروردین نامیده اند باور به فرود فروهرها در پایان هر سال، سبب شده است که ایرانیان باستان و پروان زرتشت، پنج روز پیش از پایان سال، به سبب ششمین گهنگار و ۵ روز پس از آن به سبب کیسه یا نوروزی، روی هم ده روز، میزبان فروهرها باشند و با شیر و پوشاک از آنها پذیرایی کنند.

خرداد روز (ششم فروردین) که واپسین روز جشن بزرگ نوروز است نوروز خاصه یا نورز خردادی نامیده می شود زرتشتیان جشن میلاد پیامبر خود (زادروز زرتشت) را در این روز برگزار می کنند.

پرویز شهریاری در جلد یکم هزاره های گمشده می نویسد: در متن پهلوی (ماه فروردین، روز خرداد)، اورمزد در پاسخ زرتشت که چرا مردمان خرداد روز فروردین را از دیگر روزها گرمی تر می دارند می گوید، زیرا به خرداد روز به فروردین به جهانیان جام دادم و در این روز ایران و انیران پدید آمدند. کیومرث و هوشنگ اندرجهان به پیدایی آمدند و در همین روز کیومرث (دیو) از روز را بکشت و هوشنگ اهرمن دروغ را برای مدت ۳۰ سال اسب سواری خود کرد.

روز ششم فروردین بود که مهر و مهربانی از زمین فراز رستند و جم به جهان جوانی بی پایان بخشید و برای مردگان استودن (گورستان) ساخت در این روز فریدون جهان را تقسیم کرد. روم را به سلم داد و ترکستان به تور و ایرانشهر را به ایرج. روز ششم فروردین سمیل های نامردی کشته می شوند. از آن میان اژدهاک به دست سام نریمان و افراسیاب تورانی به دست کی خسرو و سیاوشان و در این روز کی خسرو با شکوه تمام به گر زمان (بهشت) شد. و در این روز منوچهر و آرش شیوا تیر بخشی از ایران زمین را که به دست افراسیاب افتاده بود، از او بازستندند و بر پایه ی دلآوری افسانه ای آرش یکی از زیباترین افسانه های حماسی ایران پرداخته شد. دیگر از تقدس این روز که در خرداد روز فروردین زرتشت معراج کرد و به همپرسیگی اورمزد رسید. و بالاخره در این روز زرتشت فرمان پیامبری یافت و در این روز پشتیبان بزرگ او، گشتاسب، دعوت او را پذیرفت .